

АТОМНИК АУКРАЇНИ

№16 (1138) 27 липня 2023 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР

Зосередитися на людях у процесі відбудови України

Із виступу Голови Атомпрофспілки України Валерія МАТОВА на міжнародному семінарі, що відбувся у Києві 12-13 липня 2023 року. Організатори заходу — Глобальний та Європейський союзи IndustriALL та Міжнародна організація праці за підтримки Фонду ім. Фрідріха Еберта.

Тристоронній діалог є запобіжником того, щоб держава не перейшла до авторитаризму, а далі — до тоталітаризму. Профспілки з розумінням ставляться до проблем і держави, і бізнесу. А також розуміють, що під час війни важко всім. У таких форс-мажорних обставинах як ніколи потрібен справжній соціальний діалог.

У нас є чудовий Закон про соціальний діалог, який передбачає обмін інформацією, консультації, узгоджувальні процедури, колективні переговори. Якщо цей комплекс працюватиме, то й державі, й

роботодавцям буде легше контактувати. Не буде соціального конфлікту під час війни і після війни.

Звичайно, у нас є вдалі приклади співпраці роботодавців з профспілками, але системного — немає. Тому що профспілки виступають за соціальну державу з ринковою економікою. Питання до владних інституцій: яку державу вони будують? Бо часом їхня позиція видається, як «роздвоєння особистості».

Соціально-економічна рада на національному рівні не працює, а вона б могла визначити низку стратегіч-

них напрямів. Просимо посприяти МОП розконсервувати роботу цього органу.

На галузевому рівні, як зазначили учасники семінару, часто-густо держава намагається «розбавити» сторону профспілок за рахунок організації громадянського суспільства. Звичайно, вони відіграють значну роль у розв'язанні проблем, і ми можемо працювати разом з ними успішно на різних платформах, але в даному випадку ними маніпулюють.

Постає питання, куди будуть спрямовані кошти? Наприклад, ми можемо будувати дороги, одні й ті ж, по декілька разів, а можемо зробити комплексний аналіз і витратити кошти раціонально та з перспективою. Для

цього потрібно залучати і профспілки, і громадянське суспільство.

Є такий вираз, ще з попередніх часів: поставити людину в центр державної політики. Питання: як її поставити, яким чином, чи там уже хтось стоїть?

Як, наприклад, погасити заборгованість у зарплаті уранцям за 5 місяців без переговорів і нормального діалогу із соціальними партнерами? Наші робітники часто працюють на застарілому обладнанні, ризикуючи своїм здоров'ям. Але молоді вже не буде йти на ці місяці, а шукатиме кращої долі в інших країнах, кваліфіковані чоловіки поїдуть до своїх жінок і дітей у Європу, об'єднуючись з сім'ями, і не повернуться, якщо не будуть створені цивілізовані умови праці.

Як модернізувати підприємство або галузь без соціального діалогу? Якщо роботодавці будуть запліщувати очі на проблеми працівників, то може настати критичний момент, особливо в післявоєнний період.

Сучасний тренд — чорний піар, різноманітні маніпулятивні технології, які використовуються для створення негативного образу профспілок у суспільстві та для прийняття несправедливого законодавства.

У нас є законодавча система трипартизму в Україні, прохання до МОП допомогти перезапустити її.

Для них навіть подумки важко згадувати, з чим довелось зіткнутись.

Частина атомників змогла виїхати ще на початку захоплення росіянами атомної електростанції. Це висококваліфікований персонал, яким дорожить національна компанія «Енергоатом» й усі ми, адже це майбутнє нашої держави. Компанія докладає максимум зусиль, щоб зберегти цей персонал. Дотримується усіх гарантій, взятих на себе стороною роботодавця, згідно з колективним договором.

(Закінчення на 3-й стор.)

ВОЇНИ СВІТЛА В ЗСУ

Артем Веретик, працівник ПАЕС: «Я побував удома й побачив, як мирним містом гуляють люди... Ціна за таке життя дуже висока»

Звістка про війну не застала нашого сьогоднішнього Вартового світла зненацька, але стала справжнім потрясінням. Зізнається, що повномасштабного вторгнення росії в Україну певною мірою очікував: «Я розумів, що збирати величезну армію біля нашого кордону, аби просто полякати, ніхто не буде, тому морально готувався до війни. Але ранковий дзвінок дружини і новини про ракетні обстріли мене все ж таки приголомшили. Піти воювати вирішив одразу».

До лав ТрО

А до 24 лютого 2022 року ніхто не міг уявити, що сьогоднішній захисник України Артем Веретик працює майстром аварійного захисту реактора на Південноукраїнській атомній електростанції. Мав люблячу дружину та маленьку донечку, захоплювався рибальським спортом. Того лютого дня прийшов на роботу як завжди, але відпрацювати вже не довелося: керівництво відпустило додому. Артем одразу вирішив піти в районний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, там написав заяву про вступ до лав ТрО, отримав зброю та заступив на пост охороняти місто.

Пригадує, що в перші дні «великої війни» панували суцільний хаос і невідомість, але бажання нищити загарбників гуртувало захисників і надихало триматися до останнього.

«Ніхто нічого не розумів, хоч і було дуже багато різної інформації. Пам'ятаю чима-

ло військової техніки, яка рухалася в різні боки, а ми не могли розібратися, чи то наші йдуть, чи вороги. З озброєння мали лише стрілецьку зброю, а як діяти у разі російської навали — геть не розуміли. Та войовничий настрій у колективі допомагав триматися мужньо і давав упевненість, що рашисти дуже пошкодують, якщо ступлять на нашу землю. Та нам пощастило, і ворог до нас не дійшов: його зустріли героїчні захисники Вознесенська».

Було в метушні перших днів повномасштабного вторгнення і те, що назавжди закарбувалось у пам'яті Артема, — евакуація дітей. «Ніколи не забуду ті перелякані дитячі очі, — згадує він. — Діти виглядали з вікон автобусів та машин, а я махав їм рукою, щоб бодай якось розвеселити. Деякі посміхалися й махали у відповідь, інші — розуміли, що йдуть з рідного дому і не відомо, чи повернуться назад...»

На війну

У лавах ТрО наш Вартовий не затримався — пішов у військкомат, щоб захищати Батьківщину на фронті.

Сім'я та керівництво таке рішення схвалили і підтримали. Спочатку Артема призначили командиром стрілецького взводу в роті охорони районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, а згодом запропонували пройти навчання в артилерійській військовій частині.

(Закінчення на 4-й стор.)

«Запорізька АЕС: права працівників в окупації»

Завідувачка відділу колективно-договірної та правової роботи ЦК Атомпрофспілки Олександра КРАВЧУК:

Знаю про проблеми Запорізької АЕС та міста-супутника атомної електростанції Енергодара не з чужих слів. 30 років проживала на тій території, працювала у профспілковій організації Запорізької атомної електростанції. Мою сім'ю та мою родину окупація застала в Енергодарі. Проблеми на усіх окупованих територіях є однаковими, складними і болючими. І мабуть не

можна ділити, де вони більші, а де менші. Скрізь є великим викликом захист прав працівників в Україні на окупованих територіях.

Для профспілки найголовніше, аби працівник мав гідні, безпечні умови праці, адже життя і здоров'я наших співчан є найціннішим. В яких умовах працюють на незаконно окупованій Запорізькій атомній електростанції, людині зі здоровим глуздом уявити важко. Ті наші працівники, які виїхали, а перед тим побували під тортурами ворога, спершу не хочуть розповідати про пережите.

Для них навіть подумки важко згадувати, з чим довелось зіткнутись.

Частина атомників змогла виїхати ще на початку захоплення росіянами атомної електростанції. Це висококваліфікований персонал, яким дорожить національна компанія «Енергоатом» й усі ми, адже це майбутнє нашої держави. Компанія докладає максимум зусиль, щоб зберегти цей персонал. Дотримується усіх гарантій, взятих на себе стороною роботодавця, згідно з колективним договором.

(Закінчення на 3-й стор.)

ФОРМУЛА МИРУ

Об'єднатися, щоб здолати ризики

17 липня на Чорнобильській АЕС пройшла зустріч із главами та представниками іноземних представництв і місії, акредитованих в Україні. Захід відбувся на виконання доручення Президента України та був присвячений реалізації Формули миру, зокрема виконанню пунктів, які стосуються ядерної і радіаційної безпеки.

У заході взяли участь керівники посольств країн G7 та Представництва ЄС в Україні, очільники та члени дипломатичних представництв Польщі, Словаччини, Чехії, Литви, Естонії, Латвії, Туреччини, Швеції, Нідерландів, Данії, Норвегії, Бразилії, Індії, Іспанії, Республіки Корея, Єгипту та Ватикану, Координатор системи ООН в Україні, а також очільники профільних міністерств, Кабінету міністрів України тощо. В режимі онлайн долучилися і представники посольств Індонезії, Австралії, Саудівської Аравії, Аргентини, Мексики, Чилі.

Гості промислового майданчика ЧАЕС відвідали сховище відпрацьованого ядерного палива-2 (сухого типу) та новий безпечний контейнер, де перший заступник генерального директора ДСП ЧАЕС Валерій Сейда повідомив їм деталі будівництва та експлуатації цих об'єктів.

Керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак на нараді зауважив, що місцем її проведення Чорнобильська АЕС була обрана не випадково: представники дипкорпусу мали на власні очі побачити, які наслідки залишили окупанти після себе, пошкодивши обладнання станції та облаштувавши свої позиції у забрудненому радіацією ґрунті.

Найбільш вражаючою та емоційною частиною наради стала розповідь інженера 1 категорії служби фізичного захисту ЧАЕС Людмили Козак, яка на прикладі власної історії перебування на

майданчику станції з перших днів його окупації російськими військами довела представникам іноземних дипломатів усю небезпеку та цинізм залучення ядерних об'єктів до засобів збройної агресії та ядерного шантажу.

Керівник Офісу Президента зауважив: «Їхня діяльність тут загрожувала світовій ядерній безпеці. Саме тому ми дуже стурбовані ситуацією на Запорізькій АЕС, яка досі окупована. І сьогодні можна лише теоретично уявляти, якими будуть наслідки, як щось станеться».

Під час спілкування з дипломатами міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець зазначив, що для відновлення ядерної безпеки світу Україна повинна мати контроль над усіма такими об'єктами, як Чорнобильська та Запорізька АЕС. Він розповів, що агресія РФ проти України вже завдала збитків довкіллю на понад 54 млрд доларів. На кліматичному саміті COP27 у Єгипті Президент України запропонував створити платформу для оцінки збитків довкіллю від війни, ця робота вже ведеться.

Міністр енергетики України Герман Галущенко зазначив, що під час окупації персонал ЧАЕС працював 600 годин без ротації, перебуваючи фактично у стані ув'язнених поруч з озброєними людьми. Він поінформував дипломатів про поточну ситуацію та ризики у зв'язку з окупацією росіянами Запорізької АЕС, яка триває, а також про наслідки підризу дамби Каховської ГЕС.

Урядовці наголосили, що єдиний спосіб забезпечити ядерну безпеку — це виведення російських військ із Запорізької АЕС і повернення станції під контроль України. І зокрема саме тому радіаційна та ядерна безпека, екоцид і негайний захист навколишнього середовища є важливими пунктами Формули миру Президента України, заради виконання якої має об'єднати зусилля увесь світ.

Заступник міністра закордонних справ України Микола Точицький акцентував, що Українська формула миру та її ключові елементи вже підтримані у низці міжнародних документів, зокрема в резолюції ГА ООН від 23 лютого 2023 року.

Це була вже третя зустріч у такому форматі, наступну заплановано провести наприкінці серпня — початку вересня. Вона також буде на об'єктах, приклад яких має довести світові, що тільки об'єднання зусиль дозволить зменшити небезпеки та виклики, створені росією для України та світу в цілому.

У сфері впливу Атомпрофспілки перебувають підприємства Міненерго України, Мінприроди, Мінохорони здоров'я України тощо

<http://www.atomprofspilka.info>

НАШІ ЛЮДИ

Потужне виробництво забезпечують справжні професіонали

Напередодні професійного свята колективу ГМЗ — Дня металурга — пресслужба ДП «СхідГЗК» завітала до заводчан. Цікавою була зустріч із досвідченими працівниками Валерієм Колодою, Юрієм Микитасем та представником молодого покоління гідрометалургів Іваном Чернятинським.

Валерія Колода з гідрометалургійним заводом доля звела 45 років тому. Саме доля, оскільки під час навчання у профтехучилищі №35 він опановував професію електрослюсаря з ремонту шахтного обладнання. На шахті проходив практику, туди планував і працювати. Але обставини внесли корективи у плани юнака і він опинився на ГМЗ.

На той час завод потребував нових працівників. На виробництві Валерія Колоду зустрів досвідчений заводчанин Євгеній Гнатович Харламов і запропонував вчитися на апаратника-гідрометалурга. Нова професія зацікавила юнака, він з головою поринув у тонкощі технологічного процесу. І хоча вже давно з обладнанням на «ти», не зупиняється у власному розвитку, з посмішкою каже: «Вік живи, вік учишся». А на запитання, що тримає на заводі, відповідає просто: «Хороший колектив, цікаве виробництво». А потім додає: «За стільки років сформувалася звичка ходити на роботу. Вже хотів звільнитися, але керівництво попросило ще попрацювати. Зараз війна, багато хлопців пішли на фронт, не вистачає праців-

ників, як і за часів моєї юності. Залюбки ділюся знаннями з молодими колегами Едуардом Саркісяном, Сергієм Тройно. Навчання — це нормальний процес, приємно, що молодь дослухається, намагається розвиватися в професії.

От якби ще наше підприємство стало міцно на ноги. Колектив уже заморився від нестабільності. У мене хоч пенсія є, а молодим працівникам дуже важко. Зарплати і так невисокі, а ще й немає стабільних виплат. Ще складніше сімейним парам, коли чоловік і дружина працюють на одному заводі. У них маленькі дітки. Я навіть не розумію, як вони виживають. Хочеться стабільності, щоб швидше ця війна закінчилася і наші хлопці повернулися на виробництво. Хочеться підвищення зарплати та вчасної її виплати. Перемоги та Миру!»

Юрій Микитас працює на ГМЗ 14 років. За цей час досконало вивчив нюанси виробництва, набув солідного практичного досвіду на різних переділах. Зараз працює прожарювачем 7 розряду у пічному відділенні. «До цього відділення надходить продукція у вигляді порошку, — розповідає Юрій. — Після просушування відбувається прокалювання в печі та подальше охолодження. Потім продукт подається в бункер і тримає на заводі, відповідає просто: «Хороший колектив, цікаве виробництво». А потім додає: «За стільки років сформувалася звичка ходити на роботу. Вже хотів звільнитися, але керівництво попросило ще попрацювати. Зараз війна, багато хлопців пішли на фронт, не вистачає праців-

кожен викладається на результат. Звісно, всіх хвилює стан справ на комбінаті. Затримка зарплати — велика проблема. Проте тримаємося за свої робочі місця. І віримо, що наш комбінат нарешті отримає підтримку найвищих владних структур.

Бажаю колегам міцного здоров'я та мирного неба над головою, стабільності. А всім, хто став на захист нашої Батьківщини — якнайшвидшого повернення додому живими та неушкодженими».

Івану Чернятинському — 26 років. «Я тут наймолодший, — розповідає він, привітно усміхаючись. — Працюю на ГМЗ третій рік. Зацікавився хімією ще під час навчання в ліцеї. Неодноразово ставав призером у навчальних олімпіадах. У Львівській політехніці вивчав хімічні технології. Маю відповідний диплом бакалавра. А в магистратурі опанував менеджмент та логістику.

Коли повернувся до рідних Жовтих Вод, брат поради привидив мене до ГМЗ. Адже це — потужне виробництво з цікавими хімічними процесами. Так я вирішив спробувати себе в професії апаратника з розділення рідкоземельних елементів. І згодом не пошкодував про свій вибір. Довелося вивчати багато нового під

керівництвом досвідчених робітників. Зі мною щедро ділилися знаннями. Така атмосфера в колективі, взаємопідтримка дуже надихала. А додавали впевненості у своїх силах ті теоретичні знання, які я набув під час навчання. Адже я швидко міг зрозуміти той чи інший процес, бо він мав під собою певне хімічне підґрунтя. Зараз продовжую опановувати нові знання. Виконую обов'язки оператора пульта керування. Бачу багато позитивних моментів у своїй трудовій діяльності. Це і офіційне працевлаштування у рідному місті, і доставка на роботу — з роботи, і перший список, і чудові люди поруч. Раніше працювала ідальня — це був ще один важливий плюс.

Але економічна криза на комбінаті дуже засмуче. А ще той факт, що багато наших колег — на фронті. До 24 лютого 2022 року у нашій зміні було шість працівників, четверо з них — зараз на фронті. Ми підтримуємо постійний зв'язок, ділимося новинами, слухаємо їхні розповіді. І коли дізнаємося, які жахи доводиться переживати воїнам, то наші локальні проблеми вже здаються якимись дрібними... Адже вони щодня ризикують життям заради того, щоб усі інші могли жити мирним життям».

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР

ВІДКРИТИЙ МІКРОФОН

Із виступів представників міжнародних організацій

Каспер Н. ЕДМОНДС, керівник відділу МОП з вивчення галузей, енергетики та виробництва:

Коли війна закінчиться, це буде дуже складна фаза української історії. І ми маємо поставити у пріоритет питання захисту прав працівників. Профспілки єдині, хто покликаний це робити. А для цього вони мають бути консолідовані і транслювати спільний меседж, який би почули в усьому світі.

Україна не повинна бути країною з дешевою робочою силою, та для цього її економіка має бути соціально орієнтована. А це велика робота — ми маємо до 3 млн ветеранів, героїв війни, яких треба інтегрувати в суспільство, 120 тисяч людей з інвалідністю (за перші 6 місяців). І при цьому 5 млн тих, хто виїхав! Потрібно розробити конкретні пропозиції, як рухатися далі, і передусім це — реформи, які визнавали б права працівників, вирішували питання охорони здоров'я.

Права працівника — це права людини, і вони актуальні навіть під час війни. Тож члени профспілок можуть і повинні повідомляти про порушення прав. Необхідно дуже старанно збирати інформацію про всі злочини, що відбуваються під час війни, не тільки тортури, зґвалтування тощо, а й порушення прав працівників. Серед величезної кількості дезінформації, яка сьогодні надходить від росії, треба щоб зазвучала правда.

Що можуть повідомляти члени українських профспілок? Прикладом може бути опублікована доповідь IndustriALL і МОП про порушення прав працівників на ЗАЕС та у її містисупутнику Енергодарі в умовах нинішньої війни. Ми записали, в яких умовах атомники ходять на роботу. Це справжній подвиг, адже вони запобігають ядерній небезпеці, працюючи в умовах тортур, жакливий обстановці.

Маю сказати, що надавати інформацію наглядовим місіям МОП можна анонімно, це цілком безпечно. З нами зв'язувалися гірники, залізничники, вчителі на окупованих територіях, яких змушували вести пропаганду. Такі дані необхідно збирати. Звіти побачать у Лондоні, Брюсселі, Вашингтоні і на їх підставі прийматимуться рішення щодо України. Крім того, коли в європейських країнах почують правду, то будуть вражені, адже коли є порушення прав працівника в одній країні, є ризик, що це повториться і в інших.

Отже, підсумую: висловлюючи свої міркування щодо майбутнього відновлення України, представники українських профспілок мають наполегливо закликати соціальних партнерів зосередитися на соціальних потребах людей. І продовжувати досліджувати порушення прав працівників.

Ноель КАЛХУН, заступниця Голови Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні:

Із середини березня 2014 р. на запрошення Уряду в Україні розгорнуто Моніторингову місію ООН з прав людини, яка регулярно звітує про правову ситуацію в Україні. Раніше такі контакти не були звичайним явищем, вони посилювалися за умов війни. Ми шукаємо нових союзників і нові способи отримати інформацію для своїх звітів. У нас є для цього особливий мандат — працюємо для Ради ООН з прав людини, міжнародного правозахисного органу в системі ООН, що змінив Комісію ООН з прав людини.

Ми регулярно звітуємо про стан правозахисної ситуації, передусім в окупованому Криму та на південному сході України, фіксуємо втрати серед цивільного населення, пов'язані з конфліктом.

Моніторингова місія змогла підтвердити загибель понад 9 000 цивільних осіб, зокрема понад 500 дітей з моменту нападу росії 24 лютого 2022 року, але реальна кількість жертв може бути набагато вищою (доповідь щодо втрат серед цивільних осіб з 24 лютого 2022 року до 30 червня 2023 року. — Ред.). Загальна щомісячна кількість загиблих та поранених осіб зменшилася на початку цього року порівняно з 2022-м, але у травні та червні в середньому знову зростає. Загалом за останні 500 днів загинуло втричі більше цивільних осіб, ніж за всі попередні 8 років бойових дій на сході України.

Ми провели тисячі інтерв'ю з ув'язненими і цивільними з окупованих територій, 90 відсотків з них зазнали тортур (ми проводимо опитування безпосередньо з постраждалими і свідками). Нам допомагають представники громадськості, які надають достовірні відомості, адже зараз, в умовах інформаційної війни, дуже важливо зважати на джерела інформації.

Одна з причин зустрітися з колегами із профспілок на сьогоднішньому семінарі — отримати свідчення від працівників, які постраждали в умовах війни. Я довгий час працюю в Україні, була в Донецькому регіоні. Зараз дедалі важче знайти постраждалих людей з окупованих територій, з якими можна про це говорити, всі дуже бояться розголосу. Але якщо не фіксувати воєнні злочини, ті, хто пережив жахіття, можуть бути просто забуті, а злочинці не покарані.

Деніс БРАУН, Координаторка системи ООН в Україні, Гуманітарна координаторка:

Маю понад 25 років досвіду роботи у гуманітарній сфері та програмах з відновлення, зокрема, у складних надзвичайних ситуаціях в Афганістані, Іраку, Кенії, Нігеру, Сомалі тощо. Перебуваю в Україні рік, і пригадую тут кожен свій день. Після 24 лютого ми стали громадою тих, хто реагує на її потреби. З початку війни ООН витратила 50 млн доларів на підтримку та допомогу постраждалим українцям.

Ми також займаємося в Україні гуманітарним розминуванням. На жаль, щоб розминувати Україну з використанням сьогоднішніх підходів, знадобиться 200 років! Тема розминування України зараз активно обговорюється у Європейському союзі, який пропонує з 2024 року надати значну допомогу на реалізацію відновлення та відбудову України.

Дуже велика проблема — окуповані території. Ми не визнаємо проведення на них референдумів, та, на жаль, росія не допускає на них місію ООН. Так, ми не змогли потрапити на лівобережну частину Херсонщини для допомоги місцевому населенню — нам не вдалося отримати доступ в окуповане російськими місто Олешки, затоплене мінімум на 90 відсотків. Тож доводиться користуватися опосередкованою інформацією.

Працівники ООН піддаються постійному пресингу. Так, нас запитують, чому росія досі в ООН, адже вона, коли перейшла кордон України, вже порушила Статут ООН? Адже саме так написані установчі документи.

Щодо мене, я з вами тут, не в Нью-Йорку, не в Женеві. І розумію розчарування України. Але ми маємо підтримувати діалог між Україною і ООН, яка вже через три дні почне російського вторгнення провела гуманітарне реагування на потреби постраждалих українців.

АКТУАЛЬНО З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Медичні огляди: мета проведення, види, повноваження комісії

Однією із форм моніторингу стану здоров'я працівників є проведення медичних оглядів, що закріплено, зокрема, статтею 49 Конституції України, статтею 26 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», статтею 17 Закону України «Про охорону праці».

На сьогодні медичні огляди здійснюються відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 №246.

РОБОТОДАВЕЦЬ власним коштом забезпечує:

- організацію проведення медичних оглядів;
- витрати на поглиблене медичне обстеження працівника з підозрою на професійне захворювання та його медичну реабілітацію.

ВИДИ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ:

- попередній (під час прийняття на роботу);
- періодичний (протягом трудової діяльності).

Попередній медичний огляд проводиться під час прийняття на роботу з метою:

- визначення стану здоров'я працівника і реєстрації відомих об'єктивних показників здоров'я та можливості виконання без погіршення стану здоров'я професійних обов'язків в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу;
- виявлення професійних захворювань (отруєнь), що виникли раніше під час роботи на попередніх виробництвах, та запобігання виробничо зумовленим і професійним захворюванням (отруєнням).

Періодичні медичні огляди проводяться з метою:

— своєчасного виявлення ранніх ознак гострих і хронічних професійних захворювань (отруєнь), загальних та виробничо зумовлених захворювань у працівників;

— забезпечення динамічного спостереження за станом здоров'я працівників в умовах дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів і трудового процесу;

— вирішення питання щодо можливості працівника продовжувати роботу в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних виробничих факторів і трудового процесу;

— розробки індивідуальних та групових лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів працівникам, віднесенням за результатами медичного огляду до групи ризику;

— проведення відповідних оздоровчих заходів.

Для визначення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду (пункт 3.1 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 №246), роботодавець має провести лабораторні дослідження умов праці з визначенням шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на конкретних робочих місцях працівників відповідно до Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

На сьогодні узгодження списків осіб, які мають пройти медичний огляд, здійснюється структурами Державної служби України з питань праці.

Результати медогляду заносяться до Картки працівника, яка містить конфі-

денційну інформацію, зберігається у медичного працівника або, за його відсутності, у відділі кадрів на підприємстві (за останнім місцем роботи) протягом трудової діяльності працівника, надається комісії під час проведення медичних оглядів.

Проведення попереднього (періодичних) медичного огляду здійснюється комісією з проведення медичних оглядів закладів охорони здоров'я. Комісією очолює заступник головного лікаря або уповноважена головним лікарем особа, яка має підготовку з професійної патології.

Слід звернути увагу на положення Порядку щодо повноважень комісії з проведення медичних оглядів: комісія має право доповнювати види та обсяги необхідних обстежень і досліджень з урахуванням специфіки дії виробничих факторів і медичних протипоказань (пункт 2.8 Порядку).

У разі потреби комісія має право направити працівника з підозрою на захворювання, а також працівника зі стажем роботи більш ніж 10 років на додаткові обстеження, консультації та оздоровчі заходи у спеціалізовані заклади охорони здоров'я, на кафедри та курси професійних захворювань вищих медичних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти (пункт 2.18 Порядку).

Ці положення сприяють (за політики роботодавця збереження трудового потенціалу) не формальному проведенню медичних оглядів та здійсненню запобіжних і профілактичних заходів, одним з яких є переведення працівника на іншу роботу.

Коректне проведення медичних оглядів (попередніх та періодичних), аналіз отриманих результатів — це профілактика формування професійної та професійно обумовленої патології серед працівників.

МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР

«Захист прав трудівників в Україні під час війни та у процесі відбудови країни»

Із виступів на міжнародному семінарі, що відбувся у Києві 12-13 липня 2023 року. Організатори заходу – Глобальний та Європейський союзи IndustriALL та Міжнародна організація праці за підтримки Фонду ім. Фрідріха Еберта.

Наводимо найактуальніше та найцікавіше.

«Запорізька АЕС: права працівників в окупації»

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.

У великій біді персонал, який залишився на окупованій території. Проте цих працівників можна умовно розділити на декілька категорій. Передусім — це ті, хто залишився свідомо, бо розумів з усією відповідальністю, що управляє не звичайним підприємством, а ядерно небезпечним об'єктом. Вони продовжують експлуатувати енергетичне підприємство. Їхні сім'ї виїхали, і профспілка, яка могла, в цьому допомагала.

В яких умовах доводиться в окупованому Енергодарі

працювати — один тільки приклад. Голова первинної профспілкової організації ЗАЕС залишився з персоналом на окупованій станції. Інколи нам вдається підпільними засобами зв'язку поспілкуватися, радше, перекинутися кількома словами, щоб зрозуміти, що відбувається. Після однієї такої моєї приємності до мене через півгодини до нього прийшли на робоче місце і забрали «на підвал». Прибули й до моєї квартири, зірвали двері, усе перевернули.

Люди в окупованому Енергодарі перебувають у постійному страху через загрозу ядерної аварії. Працюють і живуть без належного медичного захисту. Медики, яких привозять туди окупанти, лише для профформи, щоб уважалося, що вони там є. А незахищеність українських медиків, які працювали з атомниками пліч-о-пліч багато років і залишилися після вторгнення, менша, ніж у працівників нашої Компанії, яких вона підтримує фінансово. Медики змушені отримувати російські паспорти, щоб вижити.

Ще в більшому страху живуть сім'ї з дітьми. Виїхати

з Енергодара зараз практично немає можливості. Хоча люди, попри все, роблять спроби всякими манівцями звідти вибратися.

На жаль, є й категорія персоналу, які добровільно погодилися працювати на окупанта, і ми це знаємо, і теж про це кажемо. Питання

заробітної плати, проте скористатися українською валютою в Енергодарі практично неможливо.

Люди живуть у голоді, постійній тривозі та неспокої. Персоналу безперервно погрожують, мовляв, сьогодні ви вийдете на зміну, і вас не випустять, поки не виконаєте

Запорізька «атомка» є вкрай важливим підприємством для України і всього світу з точки зору екологічної безпеки, і весь цивілізований світ має об'єднатися для недопущення російської ядерної провокації. А ще це – економічний об'єкт, який надзвичайно значимий для майбутнього економічного розвитку нашої держави.

колабораціонізму стане після перемоги одним з перших.

Є ще одна категорія персоналу — працівники електростанції, які не можуть виїхати, адже одразу після захоплення «атомки» та Енергодара їхні чоловіки або сини пішли воювати у лавах Збройних Сил України. Цих жінок російські загарбники навмисно не випускають з окупованої території.

Після року війни дедалі болючіше постає питання — як вижити в окупації. Хоча працівники мають підтримку від роботодавця у вигляді

певні роботи. Ті ж енергодарці, які виїхали, втратили право власності на свої оселі й речі. Практично всі такі помешкання розграбовані. Усе з покинутих будинків чи квартир вивезене або знищене.

Ще одна проблема — виїзд кваліфікованого персоналу за кордон. Бо невідомо, чи повернуться вони. А для підготовки висококваліфікованого персоналу потрібні роки: здобуття професійної освіти, набуття необхідного виробничого досвіду і кваліфікаційних нави-

чок. Після закінчення війни країну треба буде відбудувати одразу. Як ми будемо це робити, ніхто не знає. На жаль, не знає і наша влада. Про це ми також повинні говорити.

Сьогодні нашим людям нелегко виживати і в умовах окупації, і на мирних територіях, бо українська влада

робить безпрецедентні (до того ж в умовах війни!) спроби зазіхання на права трудівників, проводячи злочинні трудові реформи. Тому працівникам і їхнім представникам — профспілкам, доводиться воювати не тільки з ворогом, а й з власним урядом, обстоюючи свої права у цей важкий час.

«Люди — це найбільший вклад у майбутнє відновлення України»

Заступник Генерального секретаря Глобального союзу IndustriALL Кемаль ОЗКАН:

Від імені двох профспілок: Глобального та Європейського союзів IndustriALL, які представляють понад 50 мільйонів працівників у 140 країнах світу, зайнятих у гірничодобувній, енергетичній та переробних галузях, хочу висловити почуття шани та подяки українським колегам. Українці — хоробрі люди, які борються за свою свободу. Профспілки України показали свій потужний потенціал профспілкової боротьби. Маю надію, що їм буде надано відповідну повагу в європейському профспілковому русі, до якого вони вже доєдналися.

Боротьба за європейське майбутнє України — тепер це не тільки відповідальність профспілок України, а й усієї великої Європейської профспілкової родини.

Головне наше занепокоєння сьогодні — стан працівників на окупованих територіях. Зафіксовано багато порушень їхніх прав, у тому числі право виїжджати, насильницька депортація, примус працювати та тортури, примусове надання громадянства, зміни підпорядкування профспілок тощо. Ми маємо продовжувати фіксувати такі порушення і говорити про ці злочини світу. Хочу, щоб голос профспілок був почутий. Ми практично єдині, хто спроможний захищати їхні права.

Ще одне важливе питання — зміни законодавства в Україні. Ми не задоволені процесом, як це відбувається, і тим, чому саме зараз, під час війни, в Україні змі-

нюють трудове законодавство. До того ж будь-які трудові реформи мають проводитись у рамках соціального діалогу. А він не підтримується в Україні. Чи можна створити гармонійне суспільство без соціального діалогу? Ні. Бо соціальний діалог — це активи для поліпшення умов життя людей.

Профспілки України мають своє бачення майбутнього — що необхідно зробити, щоб в Україні була потужна економіка. Щоб держава виробляла автомобілі, літаки, а не лише сировину на експорт. Для цього в країні має

Ми наполягаємо, щоб українська влада діяла відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів. Дуже важливо створити таке середовище, щоб усі в державі відчували себе захищеними. Це особливо важливо для того, щоб повернулися в Україну ті працівники, які виїхали за кордон. Без дотримання в Україні соціальної справедливості мотивації повернутись у них не буде.

бути ефективний соціальний діалог, відповідна державна політика і захист вітчизняних працівників.

У нашому обговоренні пролунали важливі тези. Серед них — інтеграція України у перспективою політикою. Соціальні передумови для цього вкрай важливі. Тому зберігатимемо твердість, працюватимемо з Міжнародною організацією праці, Європейським союзом — ці дві установи мають критичне значення для справедливого в Україні законодавства про працю.

Україна зазнала жахливих руйнувань. Їй необхідна міжнародна підтримка, потужні інвестиції. Потреби у кредитах, інвестиціях мають бути задоволені не коштом працівників. Працівники — це найбільший вклад у майбутнє відновлення країни. Тому мають бути захищені їхні права. Ми проти допомоги та інвестицій, якщо вони будуть надані за рахунок порушення прав працівників. Це наша червона лінія, наше попередження всім міжнародним співтовариствам. Над цим ми разом будемо продовжувати працювати.

«Нинішні зміни до законодавства не на нашу користь»

Голова Федерації профспілок України Григорій ОСОВИЙ:

Україна давно зробила свій вибір, який полягає у приєднанні до Європейського Союзу. Профспілки України вже є членами великої Європейської профспілкової родини, тож ми підтримуємо цей вибір. 500 днів героїчного спротиву українського народу російській агресії підкреслили потужний потенціал українських профспілок.

Щодо захисту прав працівників — ми змушені відступити від нашої лінії, яка номінується «гідна праця». На сьогодні війна загальмувала усе те, що ми намітали на VIII з'їзді Федерації професійних спілок України — найбільшого національного профоб'єднання України (відбувся 25 травня 2021 року). Виконання тих планів додало би сили працівникам. Проте сьогодні в державі домінує меседж, що треба допомагати ЗСУ та ППО, а права трудівників можна відкласти на останній план. А це право на працю, передусім. Воно перекреслено для майже 5 млн наших громадян унаслідок окупації, вимушеної зупинки виробництва.

Інше питання стосується умов праці. Війна змусила внести зміни до законодавства. Верховна Рада прийняла Закон «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Це так звана вимушена посадка, але вона не може бути імплементованою і стати нормою назавжди.

Через систему СПО, а ми не припиняли свою

діяльність, цей фільтр працює безперервно під час війни, робота ФПУ була зосереджена на правовій експертизі законопроектів, обстоюванні прав працівників і профспілок під час узгоджувальних процедур у робочих групах, утворених центральними органами виконавчої влади та профільними комітетами ВРУ, у зверненнях до міжнародних організацій, депутатських фракцій тощо.

Ми не дозволили прийняти деякі законопроекти, які порушують основоположні права людини, міжнародні трудові стандарти та зобов'язання держави за міжнародними угодами.

Передусім це законопроект №2708 «Про працю», що не відповідає зобов'язанням, які на себе взяла Україна за Угодою про асоціацію та конвенціями МОП. Але наміри влади погіршити для працівника трудове законодавство залишилися. Ми відчуваємо, як, використовуючи воєнний стан, сьогодні вона «вітається», натомість наша профспілка, сила зменшується. Звуження прав профспілок, які є основними інструментами реалізації прав працівників, позбавляє останніх дієвих механізмів, за допомогою яких працівники можуть захищати свої інтереси. Ми наразі не можемо вийти на вулицю. Наша зброя сьогодні — це лише об'єктивні публікації, той спротив, який до певної міри заміщує наші колективні дії.

А в цей час парламентські рішення, націлені на трудові реформи, приймаються кулуарно, низкою депутатів, які можуть приймати законопроекти

сьогодні на сьогодні. І це не дає можливості реагувати профспілкам. Зараз у Верховній Раді перебуває щонайменше 47 законопроектів, які ми називаємо токсичними. Частина з них встигаємо вилучити і відкоригувати. Допмагають нам у цьому два європейських крила: Міжнародна конфедерація профспілок та Глобальний союз IndustriALL, які активно підставляють плече у стримуванні азарту ВРУ у прийнятті поспішних рішень.

Стосовно майбутнього відновлення України. Я не розумію, чому українська влада не використовує цей шанс, не консолідує в умовах війни суспільство. Чому не включає у процес працівників. Такий майданчик як НТСЕР — Національний тристоронній соціально-економічна рада — має бути відкритим для діалогу. Натомість приймаються важливі для держави рішення без представників праці — це глибока політична помилка.

Існування профспілкового руху в Україні — це ознака рівня цивілізованості держави

ВОЇНИ СВІТЛА В ЗСУ

Артем Веретик, працівник ПАЕС: «Я побував удома й побачив, як мирним містом гуляють люди... Ціна за таке життя дуже висока»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)
Зізнається, що з військового досвіду мав лише військову кафедру в Севастопольському інституті ядерної енергії та промисловості, тому без вагань погодився на військове навчання: «Після них потрапив у новостворену 41-шу окрему механізовану бригаду Сухопутних військ ЗСУ, лозунг якої — «Віра сильніша за страх». І справді, віра кожного бійця у необхідність і правильність того, що він робить, перемагає будь-який страх. Для мене велика честь потрапити саме у цей підрозділ».

Підкреслює, що «триматися на передовій допомагає не лише віра, а й взаєморозуміння та взаємопідтримка між побратимами, адже щоб досягти поставленої мети, потрібно бути одним організмом».

Перемога за нами!
До тих, хто в тилу, звертається обережно, підбираючи кожне слово.

Захисник України делікатно нагадує їм, якою ціною виборюється наша майбутня перемога, і закликає кожного бути готовим будь-якої миті боронити рідну землю.

«Я побував удома і побачив мирне місто, яким гуляли люди... Ціна за таке життя дуже висока. Якщо українці хочуть і далі жити в мирній вільній Україні, то повинні бути готовими стати на її захист. Тому кожен, хто може тримати в руках зброю, вже зараз має пройти навчання з медицини й озброєння, хоча б онлайн. Ворог непередбачуваний і підлий, ми не знаємо, чого чекати від нього наступної миті, тому треба бути готовими до всього. Одне знаю напевно: Перемога однозначно за нами!»

А ми бажаємо кожному воїну якнайшвидше здобути цю Перемогу та повернутися додому. До тих, заради кого вони її здобувають!

АТОМНІ НОВИНИ

У Славутичі відкриють ядерний науковий хаб

У Славутичі почали створювати Північноукраїнський ядерний науковий хаб. До реалізації цього проекту планують залучити моніторингові групи МАГАТЕ та науковців у сфері ядерної енергетики з усього світу.

Утворення ядерного наукового хабу має на меті створити умови для розвитку наукової та бізнес складової атомної енергетики, а також сприяти пошуку рішень для розбудови зеленої енергетики в Україні.

Хаб об'єднає зусилля науководослідницьких інститутів, освітніх установ та енергетичних компаній у створенні нових проектів атомних

електростанцій, розв'язанні проблем безпеки їх експлуатації, розвитку суміжної інфраструктури.

Також у хабі досліджуватимуть розвиток зеленої енергетики на базі Чорнобильської атомної електростанції та шукатимуть можливості для використання території у зоні відчуження.

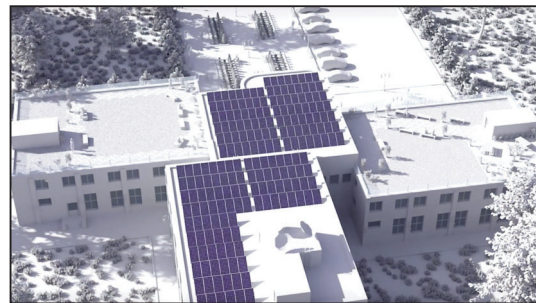
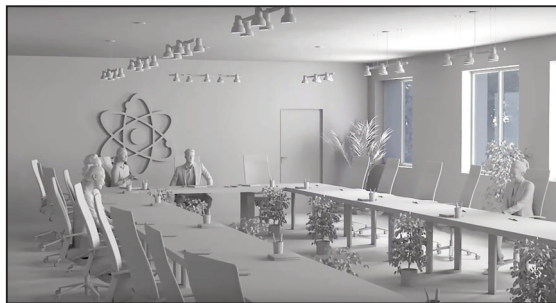
Північноукраїнський ядерний науковий хаб планують облаштувати на базі будівлі Центру професійного розвитку Славутича. Для цього у споруді відремонтують дах, проведуть реконструкцію внутрішніх приміщень, оновлять комунікації і системи опалення.

Також, згідно з планом реконструкції, після внутрішніх робіт упорядкують навколишню територію і, можливо, створять декоративні об'єкти на тематику ядерної та зеленої енергетики.

На базі установи планують запустити цифровий тренажер ядерних реакторів майбутнього.

Детальніше про цей перспективний проект з коментарями представників місцевої влади читайте в наступному номері.

За матеріалами «Промисловий портал»
(фото: Агенція регіонального розвитку Славутича)

АТОМНИЙ СПОРТ

ФК «Ізотоп-РАЕС» — чемпіон з пляжного футболу

22-23 липня на базі реабілітаційно-оздоровчого комплексу «Біле озеро» Рівненської АЕС відбувся XIII Чемпіонат Рівненської області з пляжного футболу. Перемогу вкотре здобула команда рівненських атомників «Ізотоп».

Подібні змагання на Рівненщині проводять із 2008 року. Як і щоразу, змагання з пляжного футболу пройшли влітку на території РОК «Біле озеро» РАЕС, футбольне поле якого відповідає стандартам для проведення змагань не тільки обласного, а й всеукраїнського масштабу.

Цьогоріч за чемпіонство змагалися 7 команд футбольних клубів «Aladdin» (Рівненський район), «Моноліт» (Вараш), «Ізотоп-РАЕС» (Вараш), «Енергія» (Володимирець), «Мульчиці» (с. Мульчиці), «Вараш» (Вараш), «Гейзер» (Сарни).

Змагання видалися цікавими та насиченими, учасники продемонстрували хорошу фізичну підготовку та майстерність. Варто зазначити, що команда атомників упродовж усього Чемпіонату не прогала жодного матчу. У півфіналі ФК «Ізотоп-РАЕС» переміг ФК «Моноліт» з рахунком 5:1, а у фінальній грі за звання чемпіона команда здолала ФК «Енергія» з Володимирця з рахунком 4:2. У втішному фіналі ФК «Моноліт» переміг ФК «Вараш» з рахунком 4:2.

Тож за результатами запеклих ігор було визначено трійку кращих. Чемпіоном став ФК «Ізотоп-РАЕС» (Вараш), друге місце посів ФК «Енергія» (Володимирець), а третє — ФК «Моноліт» (Вараш).

Крім того, у межах змагань організатори відзначили й гравців ФК «Ізотоп-РАЕС». Зокрема, кращим нападником визнано Ігоря Черевача, а кращим гравцем — Ярослава Похилу. Кращим воротарем став Максим Афілов з ФК «Вараш». Кращим захисником —

Дмитро Кітун (ФК «Енергія»). Кращим бомбардиром — Олег Мирончук (ФК «Моноліт»). А кращий гол виконав Рустам Кишиєв з ФК «Аладдін». Також було визначено кращого серед уболівальників, ним став Назар Луцак, якому подарували м'яч.

XIII Чемпіонат Рівненщини з пляжного футболу проходив з благодійною метою. В результаті вдалося зібрати 6300 грн, які долучать до збору коштів на авто для 25-го окремого стрілецького батальйону ЗСУ.

Юлія КУЛАЄВА

Відсутність інформації про зроблену профспілковою організацією справу — це відсутність самої справи!

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Поштова адреса редакції: вул. Хрещатик, 22, а/с 393 м. Київ, 01001
Газета «Атомник України»
Головний редактор Людмила ГАП'ЮК
Телефон: (044) 205-74-20
E-mail: atomnik@union.kiev.ua, atomnik@gmail.com
http://www.atomprofspilka.info

Газета виходить щотижня
Індекс — 21766
За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»: 04073, м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 5000